

Львівський державний університет
внутрішніх справ

Актуальні проблеми навчання
іноземних мов
для спеціальних цілей

Збірник наукових статей

Львів
2021

УДК 37.041:811

А 43

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою факультету № 2 ІПФПНП
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 10 листопада 2021 року № 4)

Рецензенти:

Балинська О. М., проректор Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Дяк Т. П., доцент кафедри прикладної лінгвістики НУ «Львівська політехніка» кандидат педагогічних наук, доцент

Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей : збірник наукових статей / укладач: І. Ю. Сковронська. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 136 с.

До збірника увійшли методичні напрацювання, що стосуються здійснення освітнього процесу у сучасних умовах з використанням онлайн-навчання, формування навичок міжкультурної комунікації у галузі права, фахової іншомовної підготовки курсантів ЗВО МВС України, традиційних підходів та новітніх технологій навчання іноземних мов загалом та української мови як іноземної зокрема. Закцентовано увагу на шляхах та специфічних методичних принципах, сучасних тенденціях викладання, академічній мобільності, комунікативному, освітньому, розвиваючому, виховному аспектах навчання іноземних мов.

УДК 37.041:811

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2021

Н. ІВАСІВ, О. ОЛЕНЮК, Н. РУБЕЛЬ,
(Львівський національний університет
імені Івана Франка)

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ІНШОМОВНОГО ПИСЬМОВОГО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Анотація. У статті розглянуті особливості навчання майбутніх фахівців природничих спеціальностей іншомовному письмовому професійному спілкуванню. Особливу увагу приділено питанню необхідності формування навичок письмового професійного спілкування у процесі їх іншомовної професійної підготовки.

Ключові слова: професійна підготовка, іншомовне професійне спілкування, іншомовне письмове професійне спілкування.

Abstract. The article deals with the specific features of teaching foreign language professional written communication to specialists majoring in sciences. Special attention is given to the issue of developing of foreign language professional written communication skills in the process of foreign language professional training of future specialists majoring in sciences.

Key words: professional education, foreign language professional communication, foreign language professional written communication.

THE SPECIFICS OF TRAINING FUTURE SPECIALISTS IN NATURAL SPECIALITIES IN FOREIGN WRITTEN COMMUNICATION

Постановка проблеми. Розвиток та розширення міжнародних контактів України та необхідність налагодження співпраці у різних галузях вимагають від вітчизняних фахівців високого рівня володіння іноземною мовою, а особливо іноземною мовою професійного спілкування. Це зумовлює необхідність підвищення рівня професійної підготовки фахівця, а саме такої її складової, як іншомовна професійна підготовка. Іншомовна професійна підготовка – важливий елемент професійної підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей. Галузевим стандартом вищої освіти України визначено головні завдання професійної підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей. Одне з першочергових – формування готовності до здійснення

ефективної комунікативної взаємодії в умовах іншомовного професійного середовища, тобто до професійного спілкування в іншомовному середовищі [1, с. 12].

Стан дослідження. Ми підтримуємо думку науковця Морської Л. І., що володіння іноземною мовою професійного спілкування стало однією з найнеобхідніших потреб успішної професійної діяльності майбутнього фахівця, що зумовило необхідність напрацювання нових підходів до організації навчання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах, де здійснюється підготовка фахівців природничих спеціальностей [3, с. 1].

Виклад основного матеріалу. Процес навчання іншомовного професійного спілкування, як основної складової іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей, передбачає формування у них знань, вмінь і навичок у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: читання, письма, слухання і говоріння. Зазвичай, коли йде мова про навчання спілкуванню, спостерігається переважання формування навичок власне двох із зазначених видів діяльності: слухання і мовлення. Адже, зараз основна увага приділяється усному спілкуванню, як засобу досягнення максимального успіху у цьому процесі. Оцінювання рівня сформованості навичок спілкування здійснюється на основі вміння студента розмовляти іноземною мовою, а саме розуміння ним усної запропонованої інформації і вміння подати свою. Проте, іншомовна професійна підготовка фахівців передбачає спілкування не тільки в усній формі, але й у письмовій, а саме вміння здійснювати іншомовне професійне письмове спілкування. Особливу актуальність цього зумовила пандемія Covid-19, адже кількість професійної письмової документації іноземною мовою зросла в рази.

Письмове спілкування використовується у випадку необхідності спілкування з відсутніми співрозмовниками, які перебувають на відстані або рознесені в часі. Такий вид мовлення здійснюється за допомогою писемних текстів. Особливістю письмового спілкування є його повна розгорнутість, чіткість, логічність. Адже відсутність співрозмовника часто усуває можливість будь-якого уточнення з боку комунікатора на вимогу реципієнта [4, с. 5]. Для досягнення максимальної успішності письмового спілкування необхідним є дотримання наступних вимог [5, с. 12]:

1. Повідомлення повинне бути зрозумілим (значення слів у писемному повідомленні повинно бути однозначним).

2. Повідомлення повинне містити всю необхідну одержувачеві інформацію (в одержувача не повинні виникати додаткові запитання).

3. Повідомлення повинно бути написане коректно (не повинно бути ніяких помилок у написанні, пунктуації, граматиці тощо).

4. Повідомлення повинно бути укладене так, щоб одержувач не затратив багато часу для розуміння.

5. Повідомлення повинно сприяти налагодженню дружніх стосунків між відправником і одержувачем.

Багаторічні спостереження науковців свідчать про те, що у навчанні іноземної мови як правило переважають репродуктивні види письмових робіт – диктант та переказ, які не можуть забезпечити повноцінного навчання іншомовному професійному письмовому спілкуванню [2, с. 1]. Такі види робіт формують у майбутнього фахівця здатності до самостійної професійної діяльності, адже вони обмежують спілкування готовими фразами, висловами тощо, тобто майбутній фахівець досягне лише репродуктивного рівня розвитку його професійних умінь і творчих здібностей в іншомовному професійному спілкуванні. У ситуаціях професійного спілкування він намагатиметься користуватись цими готовими фразами-кліше, що значно обмежуватиме його можливості, гальмуватиме процес спілкування. Ми підтримуємо думку науковця Глазунової Т. В., що навчання письмовому спілкуванню вимагає від викладача застосовувати нові підходи у процесі іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців загалом, а фахівців природничих факультетів, зокрема. Одним з таких методів є використання засобу учбового спілкування «діалог-журналу», який широко використовується в Англії та США для навчання письмового спілкування рідною та іноземними мовами [2, с. 2]. Застосування такого засобу дозволить урізноманітнити навчання професійному письмовому спілкуванню іноземною мовою та дозволить заповнити нішу у письмовому спілкуванні викладача і студента, особливо в умовах значного скорочення аудиторних навчальних годин, збільшення годин для самостійної роботи, дистанційного навчання. За умови використання «діалог-журналу» реалізується особистісно-діяльнісний підхід в навчанні іншомовного професійного письмового спілкування, адже застосування «діалог-журналу» забезпечує інтерактивність спілкування [1, с. 3]. Науковець дотримується думки,

що у процесі підготовки майбутніх фахівців до письмового спілкування доцільним є застосування двох жанрів: приватного листа, «діалог-журналу». На нашу думку, у підготовці майбутніх фахівців природничого профілю, застосування жанрів приватного листа і «діалог-журналу» можливим і доцільним є лише на початковому етапі навчання, адже для забезпечення можливості повноцінного спілкування у майбутній професійній діяльності важливим є рання спеціалізація. Тому, на наступному етапі іншомовної професійної підготовки доцільним вважаємо застосування жанру ділового листа та вивчення текстів ділових документів. Задля досягнення високого рівня сформованості навичок іншомовного професійного письмового спілкування доцільним є також збільшення кількості годин на вивчення іноземної мови професійного спілкування. Особливо важливим було б збільшення кількості годин для студентів старших курсів. Адже, успішність формування навичок іншомовного професійного письмового спілкування забезпечується володінням студентом, майбутнім фахівцем природничих спеціальностей, професійною термінологією рідною мовою. А вивчення студентами іноземної мови професійного спілкування лише на першому та другому курсах, як є у багатьох ЗВО, не дає їм такої можливості.

Висновки. Значне зростання зацікавленості студентів природничих спеціальностей вивченням іноземної мови професійного спілкування зумовлене бажанням стати висококваліфікованим фахівцем у своїй галузі з високим рівнем знань, вмінь і навичок спілкування іноземною мовою в усній та письмовій формі, конкурентноздатними на вітчизняному та закордонному ринку праці. Оптимізація навчальних планів і програм підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей відповідно до нових реалій та вимог часу сприятиме підвищенню професійного рівня фахівців та дозволить їм здійснювати їм свою професійну діяльність на високому рівні.

Список використаних джерел

1. Галузевий стандарт вищої освіти МОНУ. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра і спеціаліста з напрямку підготовки «Екологія». К. : МОНУ, 2008. 12 с.
2. Глазунова Т. В. Навчання письмового спілкування англійською мовою із застосуванням «Діалог-журналу» (II курс мовного педагогічного вузу) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02/ Т. В. Глазунова. Київ, 1997. 19 с.

3. Морська Л. І. Формування вмінь професійного спілкування англійською мовою у студентів факультету фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. Наук : спец. 13.00.02.01 / Л. І. Морська. Київ, 2001. 20 с.

4. Camp S. C. College Communication / Camp S. C., Satterwhite M. L. Glencoe : McGraw-Hill, Columbus, Ohio, 2003. 450 p.

5. Locker K. O. Business and Administrative Communication. Irwin/McGraw-Hill, The Ohio State University, 2000. 694 p.

Мар'яна КАЩУК,

кандидат педагогічних наук, доцент
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

СТРАТЕГІЇ УСПІШНОГО ВИКЛАДАННЯ ОНЛАЙН

Анотація. Щоб бути ефективним викладачем в Інтернеті, необхідно дотримуватися певних практик, яких сьогодні існує чимало, і кожен викладач може дібрати для себе ті методи викладання, які будуть найбільш ефективними у викладанні тої чи іншої дисципліни. У статті запропоновано деякі стратегії успішного викладання онлайн. Наголошено, що одним з найважливіших факторів успішного онлайн-викладання є безперервна робота викладача над собою. До того ж, хороше навчання ґрунтується на прийнятті рішень – як реагувати та взаємодіяти зі студентами, підбирати навчальні програми, організовувати навчання та використовувати комунікаційні стратегії. Зазначено, що хороші рішення визначаються перехрестям змісту знань, педагогічних знань, культурної обізнаності та самосвідомості.

Ключові слова: *онлайн-викладання, викладач, студент, стратегії, Інтернет-платформа, методи.*

STRATEGIES FOR SUCCESSFUL ONLINE TEACHING

Abstract. To be an effective teacher on the Internet, it is necessary to follow certain practices, which there are many today, and each teacher can choose for himself the teaching methods that will be the most effective in teaching a particular discipline. The article offers some strategies for successful online teaching. It is emphasized that one of the most important factors of successful online teaching is the continuous work of the teacher on himself. In addition, good learning is